

2,2%, по затратам корма — на 7,75%, по толщине шпика — на 21,22%. Таким образом, целевой стандарт линии достигнут за счет эффекта селекции в первых четырех генерациях. В последующих поколениях, как свидетельствуют исследования многих ученых, селекционный дифференциал резко уменьшается и перспектива совершенствования линии становится незначительной.

Для поддержания высокой продуктивности и максимальной типизации животных применяем реципрокный принцип подбора (скрещивание ветвей линии). Он стал возможным благодаря хорошему «ветвлению» — наличию в линии 5 ветвей, что позволяет вести спаривание особей в биологически безопасной степени инбридинга (IV: IV).

Поэтому мы особенно тщательно поддерживаем ранее беспрерывное «ветвление» линии, учитываем доли «крови» других линий, следим за фенотипическим сходством особей, применяем жесткую браковку малопродуктивных особей и уклоняющихся форм. Это дало возможность успешно консолидировать тип линии, не снижая ее продуктивности в последующих поколениях.

*Институт животноводства степных районов
им. М.Ф. Иванова «Аскания-Нова» УААН*

УДК 636.22 / 28.082.4

А.О. МОЖАР, М.А. СЕМЕНЧЕНКО

КЛІНІКО-ФІЗІОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ ТВАРИН В УМОВАХ ДОВГОТРИВАЛОЇ ДІЇ МАЛИХ ДОЗ РАДІАЦІЇ

В умовах радіонуклідного забруднення тварини піддаються дії внутрішнього та зовнішнього опромінення, внаслідок чого тваринницька продукція забруднюється радіоізотопами. Довготривала дія малих доз низької інтенсивності радіації діє на організм тварин спочатку стимулюючи його, а потім наступає гіперстимуляція, яка закінчується гальмуванням деяких функцій організму. Така дія радіонуклідного опромінення може впливати на природну резистентність організму, кровотворну систему, а також на відтворювальну функцію корів і фізіологічний стан одержаного від них потомства.

© А.О. Можар, М.А. Семенченко, 1999

Розведення і генетика тварин. 1999. Вип. 31 – 32

З метою визначення впливу довготривалої дії малих доз радіації вивчалися клініко-фізіологічні показники у корів і одержуваного від них приплоду, які утримувалися в зоні із щільністю забруднення розораних земель за цезієм — 137 від 1,5 до 3,5 Кі/км² у господарствах Поліського району Київської області.

Контрольним господарством було КСП «Русанівське» Броварського району Київської області, де забруднення розораних земель за цезієм — 137 становило в межах 0,1 — 0,2 Кі/км².

Загальний стан організму корів і телят, кількість еритроцитів, лейкоцитів гемоглобіну крові у них визначали за загальноприйнятими методиками. Загальний білок, каротин, фосфор, лужний резерв і кальцій визначали в сироватці крові.

У результаті проведених досліджень встановлено, що кількість еритроцитів у крові корів дослідних груп була на 18% нижча, ніж у корів контрольних груп, показники яких були на рівні фізіологічної норми. Концентрація гемоглобіну в крові тварин контрольних груп становила в межах 83 — 85 г/л, тоді як у тварин дослідних груп цей показник був у межах 76 — 80 г/л. Кількість лейкоцитів у тварин дослідних груп дорівнювала нижній межі фізіологічної норми, а у тварин контрольних груп вона була на 25% більша ніж у тварин дослідних груп.

Слід також зазначити, що рівень загального білка в сироватці крові корів дослідних груп був менший порівняно з контрольними і не досягав нижньої межі фізіологічної норми. Показники кальцію, каротину і фосфору в крові тварин дослідних груп, особливо в зимовий стійловий період, були на 15 — 22% менші, ніж показники у тварин контрольних груп.

Результати аналізу клініко-фізіологічних показників у молодяку великої рогатої худоби зони радіонуклідного забруднення свідчать про масове захворювання у них шлунково-кишкового тракту. При цьому особливо тяжко хворіють телята в зимово-весняний період, коли їх захворюваність сягає 96 — 98%, а смертність становить 16 — 22%, тоді як у тварин контрольних груп захворюваність становила 78 — 81%, а смертність — на рівні 5 — 6%.

Проведений аналіз відтворювальної здатності корів дослідних груп вказує на погіршення окремих показників, а саме: яловість корів становить більше 30%, затримання послідів — 15 — 20%. Кількість абортів і мертвонароджених, а також тривалість сервіс-періоду майже вдвічі перевищують згадані показники у тварин контрольних груп. Також треба зауважити, що значно знижується відтворювальна здатність у тварин зони радіонук-

•лідного забруднення. Новонароджені телята масово хворіють шлунково-кишковими захворюваннями з великим процентом відходу. Внаслідок тяжкого перебігу захворювання частина з них відстає в рості та розвитку і як результат відбувається затримка телиць до запліднення на 4–5 місяців.

Таким чином, одержані результати свідчать про те, що довготривалі низькі дози радіоактивного опромінювання впливають на морфологічну картину крові великої рогатої худоби, відтворювальну здатність маток на життєздатність молодняку.

У процесі виконання наукових досліджень розроблений комплекс заходів щодо збереження новонароджених телят в умовах радіонуклідного забруднення, завдяки чому на 30–40% знижується захворюваність телят і значно зростає їх збереженість.

Основними з них є: підготовка корів до отелу, зниження вмісту радіонуклідів у раціоні тварин з використанням радіодепресантів, утримання новонароджених телят в індивідуальних хатках на відкритих майданчиках, профілактика і лікування респіраторних захворювань та шлунково-кишкового тракту з використанням біологічно активних препаратів, використання вітамінних препаратів і мікроелементів тільним коровам і телятам після народження.

*МНС України
Інститут розведення і генетики тварин УААН*

УДК 636.082:636.4
А.М. МОСКАЛЕНКО

СЕЛЕКЦИЯ СВИНЕЙ КРУПНОЙ БЕЛОЙ ПОРОДЫ ПО МЯСНЫМ КАЧЕСТВАМ С ОТЛОЖЕНИЕМ АЗОТА КОРМА В ТЕЛЕ

Центральным звеном белкового обмена всегда является азот как постоянная и характерная часть протеина. Недостаток протеина ведет к нарушению обмена веществ и снижению продуктивности животных. При этом возрастают затраты на производство продукции, поэтому изучение обмена азотистых веществ, их усвоения организмом животных представляет, на наш взгляд, большую народнохозяйственную ценность.

Розведення і генетика тварин. 1999. Вип. 31–32

© А.М. Москаленко, 1999